

Українські бібліографи відібрали тексти 22 літературних творів письменника, з яких більшість — електронні ресурси. Хоча представлені й окремі видання: "Повісті" (Київ, 1979), "Історія кілка в плоті" (Луцьк, 2006), роман "Прадавня легенда" (Київ, 1979), повість "Хата за селом" (Київ, 1967), а також публікації в журналах, наприклад насичені краєзнавчою інформацією "Спогади з Волині, Полісся і Литви" з літературно-краєзнавчих альманахів "Погорина" (Рівне, 2010) та "Волинь" (Луцьк, 2005).

Заслугує на увагу той факт, що майже всі україномовні тексти волинсько-поліської тематики написані під час перебування письменника в Україні. Це безцінне джерело краєзнавчої інформації, особливо з огляду на те, що історію регіону описав й оцінив свідок подій. Наведено уривок із нарисів "Вечори на Волині" про стан книжкової торгівлі у Житомирі у першій половині XIX століття: "Того, хто не знає Житомира, здивує, коли ми скажемо, що не маємо книгарні. Одна є, але найособливішим чином споряджена з властивою нам байдужістю, в якій книжок мало, вони дорогі, а про купівлю їх допитуватись немає потреби. Новинки прибувають до неї, коли вже добре постаріють, а ціни такі фантастичні, що мало хто відважиться їх купити. Ця книгарня є для нас загадкою, бо здається, що її власник не тільки не дбає про збільшення збуту, але й навіть намагається від нього відбитися, надмірно підвищуючи ціни і вражаючи покупців справді негречним обходженням..."

Це безцінне свідчення для дослідників історії вітчизняної книжкової та бібліотечної справи. Хіба можуть архівні документи, звіти історико-статистичних комітетів, архівних комісій чи інші авторитетні джерела XIX століття дати таку колоритну, неупереджену, щирю оцінку?!

Подібна до україномовного блока і методика відбору текстів білоруською мовою. Тут представлено всього 14 творів,

опублікованих як окремими виданнями, так і умічених у журналах та газетах з 1974 по 2012 рр. (переважно, публікації останніх п'яти років).

Отже, створена спільними зусиллями бібліографів, краєзнавців та літературознавців України, Польщі та Білорусії "Електронна колекція творів Ю.-І. Крашевського" дає можливість максимально наблизити до читачів літературну та мистецьку спадщину геніального творця, розширити їхню ерудицію та ареол читання.

До речі, Ю.-І. Крашевського називали "великим вчителем читання", домашня бібліотека письменника нараховувала понад 10 тис. томів, а сказані ним майже 200 років тому слова: "...з читання випливають найкращі наслідки, а література є корисним засобом цивілізації, вона виховує суспільство і сама, принаймні, породжена ним, і на нього взаємно впливає... Людина починається від присвоєння собі чужої думки, але, переробляючи її для себе, вона будить у ній власну, змушує до внутрішньої праці і поволі підносить над чисто матеріальним повсякденням, яке без прагнення світла та ідеалу було б годі витримати... Ми тішимося по мірі того, як глибоко в суспільстві проявляється потреба в читанні, освіті, мисленні..." — є актуальними в усі часи. Наведена цитата — лише дрібна перлина мудрості геніального майстра, а рецензоване електронне видання надає змогу долучитися до його багатой духовної скарбниці. Завдяки творчому підходу, старанності та високій кваліфікації українських, білоруських та польських бібліографів творчість Ю.-І. Крашевського продовжує жити, виховувати, духовно та інтелектуально збагачувати читачів.

Ірина Міляшевич,

кандидат педагогічних наук,

*професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії
Рівненського державного гуманітарного університету*

Надійшла до редакції 21 листопада 2014 року

БІБЛІОГРАФІЯ

УДК 016:[655.3.066:655.15(477.73-25)]

Лідія Рябцева,
*старший науковий співробітник
Музею книги і друкарства України*

Бібліографія видань Миколаївської громадянської друкарні

Досліджується друкована продукція Миколаївської громадянської друкарні, також місця зберігання книг, їх назви та кількість примірників. Представлений у статті список літератури на сьогодні є найповнішим.

Ключові слова: книга, громадянський шрифт, Миколаївська громадянська друкарня.

Кожна книга або брошура, видана на теренах України у кінці XVIII — першій половині XIX ст., належить до рідкісних видань і водночас становить історичну цінність. Порівняно зі всією друкованою продукцією тих часів їх збереглося не так і багато. А тому до кожного рідкісного видання, виявленого в натурі чи у вигляді інформації про нього, ставлення науковців особливе, трепетне. Найавторитетнішим джерелом, з якого черпаємо відомості про видання громадянського друку,

залишається Каталог, складений 1971 року С. Петровим. Вчений здійснив колосальну роботу: опрацював 43 джерела, вибравши з них назви книг, що були надруковані в Україні громадянським шрифтом. У статті "З історії виникнення і розвитку громадянського книгодрукування на Україні" вчений, зокрема, відзначив: "З усіх громадянських друкарень, що існували на Україні в кінці XVIII — першій половині XIX ст., найбільше привертає увагу друкарня в м. Миколаєві" [4, с. 14].

Спіраючись на капітальну працю С. Петрова, автор впродовж кількох років досліджувала видання Миколаївської громадянської друкарні й має певний набуток. Якщо 34 роки тому С. Петров стверджував: "З часу заснування друкарні до 1960 р. в Миколаєві було видано 55 книг" [4, с. 15], то нині можна назвати вже 77 видань, що вийшли у світ у першій на Півдні України друкарні. Отже, наводимо Список літератури, який, безперечно, є духовним скарбом наших пращурів:

1. Таврида, или Мой летний день в Таврическом Херсонисе. Лирико-эпическое песнотворение, сочиненное капитаном Семеном Бобровым. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская, 1798. [14], 278 с. 8°.

Петров, 118.

2. Петров В. П. Торжественное венчание на царство, и помазание его имп. вел. Павла Первого, самодержца все-российского, и супруги его е. и. в. благоверной государыни Марии Федоровны, совершившееся в царствующем граде Москве, в Соборе Успения Богоматери. 1797 года, апреля 5 дня. — [Николаев, 1798]. 28 с. 4°.

Петров, 1268.

3—4. [Захарьин П. М.] Приключение Клеандра, Храбраго царевича лакедемонского и Ниотилды, королевны фракийской, российское сочинение. Ч. 1—2. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская, 1798. 8°.

Ч. 1. [2], 1—73, 75—81, 65—132, [148] с.

Ч. 2. [2], 1—80, 80—176, 178—180 с.

Петров, 497.

5. Захарьин П. М. Путь к благонравию, или сокращенное наставление обучающемуся юношеству, содержащее в себе полезныя и нравоучительныя правила для всякаго знания и состояния людей. Соч. Петра Захарьина. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская, 1798. [8], 101 с. 8°.

Петров, 498.

6. Линд Д. Опыт о действительнейших способах к сохранению здоровья морских служителей и рассуждение о горячках и заразах вообще, с добавлением о болезни тюремной и средствами предупреждать оную и не допускать распространяться. Сочинение г. Линда, доктора Гасларской морской гошпитали при Портсмуте. Перевел с агл. Черноморского флота мичман Юферов. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская, 1798. [4], 265 с. 4°.

Петров, 806.

7. [Державин Г. Р.] Речь на открытие в Тамбове главного народного училища, говоренная однодворцем П. Захарьиним. — [Николаев, 1798]. 4°.

Петров, 398.

8. Захарьин П. М. Новый синопсис или краткое описание о происхождении славенороссийского народа, владычествование всероссийских государей в Нове Городе, Киеве, Владимире и Москве. С подробным повествованием поражения страшного татарских войск полководца Мамаю от Димитрия Иоанновича великаго князя московскаго и о последствующих по нем великих повествователей собранное и дополненное. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская, 1798, с. [12], 353.

Петров, 496.

9—12. Захарьин П. М. Арфаксад. Халдейская повесть, содержащая в себе образ жизни и нравов древних восточных народов, новья восстановления чиновначалия, ниспровержения вредной независимости, соединения обществ, царств, воздвижения городов, первоначальные причины военных действий и проч. с помещением в приличных местах нравственных рассуждений к различным предметам относящихся. Соч. Петра Захарьина. Второе издание. — Николаев, тип. Черноморская адмиралтейская экономическая книгопечатня, 1798 — [1799]. 8°.

Ч. 1. 1798, XIX. 260 с., 2 л. іл.

Ч. 2. б. р., 301 с., 3 л. іл.

Ч. 3. б. р., 334 с., 3 л. іл.

Ч. 4. б. р., 300 с.

Петров, 494.

13. Букварь французский (новый) с приобщением словаря французских изречений и разговоров. — Николаев, [1897].

Сопиков, 2348.

14. Ливанов М. Е. О земледелии, скотоводстве и птицеводстве. Сочинение профессора земледелия коллежскаго ассессора Михаила Ливанова. — Николаев, тип. Черноморского штурманскаго училища, 1799. [16], 279 с.

Петров, 805.

15. Суранов Ф. И. Отбытие его преосвящ. Афанасия еп. Воронежскаго и Черкаскаго... из города Коломны в Воронежскую епархию, описанное, из любви и преданности, коломенским купцом Федором Ивановым Сурановым. — Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища. [1799]. 18 с. 4°.

Петров, 1759.

16. Бобров С. С. Домашняя жертва, или семейные удовольствия. — [Николаев], 1800. 12°.

Петров, 117.

17. Безу Э. Математический мореходный курс. — Геометрия. Плоская и сферическая тригонометрия. / Пер. И. Гребенщиков, И. Соболев и Н. Лебедев/. — Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища, 1800. Ч. 2. [4], 249, [2] с., черт.

Гаврилов.

18. [Луценко.] Ода на всерадостное прибытие его имп. высочества государя цесаревича и великаго князя Константина Павловича в черноморския училища октября 1800 года. — [Николаев, 1800]. [2], 9 с. 8°.

Петров, 824.

19. Речи его имп. высочеству, государю цесаревичу и великому князю Константину Павловичу на всерадостнейшее его посещение Черноморскаго штурманскаго училища в Николаеве. — [Николаев, 1800]. [6] с. 4°.

Петров, 1471.

20—21. Сори. Курс математический. Соч. Сори. Пер. с фр. Грабовский. Ч. 1—2. — [Николаев], 1800. 8°.

Петров, 1680.

22. Граф Х. Б. Теоретико-практическое наставление о гражданской архитектуре, в пользу домостроителей собрано из лучших писателей с приличными чертежами. Издано в Николаеве флота капитаном Христофором Бернарде Графом. — Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища, 1800. 14, 212 с. 8°.

Петров, 352.

23. Таблицы полуденных склонений Солнца и видов Луны на 1801, 1802, 1803 и 1804 годы; сочиненныя на граничный меридиан, по истинному времени юлианскаго исчисления, или старого стиля. — Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища, 1800. [16] с. 4°.

Петров, 1766.

24. [Готчинсон В.] Опытное правление кораблей с показанием правил и оснований к усовершенствованию практическаго вождения оных вообще. Переведено в Черноморских училищах с англійскаго, обучающому оному языку, флота лейтенантом Юферовым и издано иждивением оных училищ. — Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища, 1801. [6], 192 с., 1 л. фронт. [ил.], 10 л., ил.

Петров, 345.

25. Рур. Описание Анконской экспедиции, предпринятой российскими и турецкими войсками в 1799 году. Сочинено на англійском языке Руром. — [Николаев, тип. Черноморскаго штурманскаго училища], 1801. 8°.

Петров, 1527.

26. Новые аглицкие и российскийские разговоры, разделенные на 130 уроков употребления юношеству всем начинающим учиться сим языком. Порядком Г. Вегелина, изданные в Черноморском штурманском училище. — Николаев, 1802.

Петров, 1755.

27. Суворов П. Слово на празднество всерадостнейшаго коронования государя имп. Александра Павловича, бывшее в Черноморском штурманском училище в Николаеве октября 1801 г., говоренное проф. П. Суворовым. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1802.

Петров, 1757.

28. Рубан Я. А. Математическая география, почерпнутая из достоверных писателей и в пользу юношества, выработанная Яковом Рубаном. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1802. [8], 138 с., 1 л. черт.

Петров, 1519.

29. Самойлович Д. С. Способ самый удобный повсемственного врачевания смертоносной язвы, заразноящейся чумы, ко благу всеобщественному предлагает Данило Самойлович. Часть первая. Издание второе, исправленное. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1802. [5], XIV, 70 с.

Петров, 1541.

30. Новые аглицкие и российскийские разговоры, разделенные на 130 уроков употребления юношеству. Всем начинающим учиться сим языком. Порядком Г. Вегелина. Изданные в Черноморском штурманском училище. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища. 1803. 384 с.

Петров, 1756.

31—36. Захарьин П. М. Арфаксад. Халдейская повесть... Т. 1—6. — Николаев, 1803. 8°.

Петров, 495.

37. Кант И. Кантово основание для метафизики нравов. С немецкаго языка переведенное Яковом Рубаном. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1803. [6], XVIII, 177 с. 8°.

Петров, 618.

38. Самойлович Д. С. Начертание для изображения в живописи пресеченной в Москве 1771 года моровой язвы, которое предлагает художникам Данило Самойлович. Издание второе. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища. 1802. [4], 17 с. 8°

Петров, 1539.

39. Самойлович Д. С. Способ наименее удобный ко недопущению первоначально возникнуть оказавшейся где-либо промеж народом смертоносной язве, заражаемой чуме, паче же бы усилиться оной, утверждаясь на существенности всеблагоприятнейших средств, самых описал Данило Самойлович. Часть вторая. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1803. IXXII, 140, [4] с.

Петров, 1541.

40. Самойлович Д. С. Способ самый удобный, как предизбергать язвозачумляющихся на судне мореходном, людей, экипаж судна составляющих, не предавая огню и самага судна ко облаготворению, морем черным и кораблеплаванню и торговли производимой. Часть четвертая. — Николаев, тип. Черноморского штурманского училища, 1803. [6], 45 с.

Петров, 1540.

41. Граве. Теоретико-практическое наставление о гражданской архитектуре. В пользу домостроителей собрано из лучших писателей с приличными чертежами. Издано в Николаеве капитаном Христофором Бернар де Граве. 1807. XV л. табл. [139 черт.]

Петров, 351.

42. Захарьин П. М. Путь к благонравью, или сокращенное наставление обучающемуся юношеству, содержа-

щие в себе полезныя и нравоучительныя правила для всякого звания и состояния людей. Соч. Петра Захарьина. — Николаев, тип. Черноморского Депо, 1808. VIII, 95 с. 8°.

Петров, 498.

43. Рейс Ф. Ф. Краткое наставление как употреблять средство, надежно предохраняющее от прилипчивости горячки, моровой язвы и от всех заразительных болезней, случающихся между людьми и скотом, средство, которое совершенно очищает воздух зараженный или испорченный гнилыми испарениями всякого рода. — Николаев, тип. Черноморского Депо, 1808. [2], 9 с. 8°.

Петров, 1404.

44. Захарьин П. Пожарский. Поэма в 12 песнях. — Николаев. Б. р.

"Отечественные записки", № 13, 1803.

45. Захарьин П. Наставление отца к сыну. — Николаев. Б. р.

"Отечественные записки", № 13, 1803.

46. Knorre K. Der Ort des Sterns Ursae Minoris fur jeden Tag der Jahre 1823 — 1830, berechnet aus Bessel Tafeln. — Nicolajew. — 1824. — 36 s.

Пінігін, Ераль, 5.

47. Knorre K. Der Ort des Polarsterns fur jeden Tag der Jahre 1823 — 1830, berechnet aus Bessel Tafeln. — Nicolajew. — 1824. — 36 s.

Пінігін, Ераль, 6.

48. Правила отчетности в суммах, отпускаемых на производство государственных и прочих частных съемок с 1832 года. — Николаев, тип. Черноморского Депо Карт, 1832. — 19 с.

Гаврилов.

49. Венгер Н. П. Мыкола Коваль. Малороссийская повесть ныншяного времени. Соч. Николая Венгера. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1832. 25 с. 8°.

Петров, 199.

50. Кнорре К. Х. Разрешение треугольников. — Николаев, тип. Гидрографического Черноморского Депо, 1832. [2], IV, 68 с., 1 л. черт.

Петров, 678.

51. Кнорре К. Х. Наставление для сыскания широты места, погрешности, инструмента и состояния часов по методу Гаусса. — Николаев, тип. Гидрографического Черноморского Депо, 1832. [19] с. 4°.

Петров, 676.

52. Командные слова для совершения главнейших на корабле действий. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1835. — 111, 146 с.

Гаврилов.

53. Сизов П. Практическая астрономия или курс морских наблюдений. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1835. Ч. 1. XV, 217, 111, табл.

Гаврилов.

54. Сизов П. Практическая астрономия или курс морских наблюдений. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1836. Ч. 2. XL, VM, 340, 28, 59 с.

Гаврилов.

55. Кнорре К. Х. О небесных картах, которых составление предпринято Берлинскою академиею наук. — Николаев, тип. Гидрографического Черноморского Депо, 1836. 15 с., 1 л. черт.

Петров, 677.

56. Кнорре К. Х. Изъяснение способа Бесселя. Для исправления лунных расстояний. Сочинил К. Кнорре. — Николаев, тип. Гидрографического Черноморского Депо, 1837. 37 с., 1 л. черт.

Петров, 673.

57. Кнорре К. Х. Исследование о прогрессике Штаба Черноморского флота и портов. Астроном Кнорре. — Николаев, тип. Гидрографического Черноморского Депо, 1838. 45 с., 1 л. черт.

Петров, 674.

58. Атлас Черного моря. Гравирован по высочайшему повелению в С. Петербурге, с описей, произведенных с 1825 по 1837 год капитаном 1-го ранга Е. Манганари: Издан при Гидрографическом Черноморском Депо. Николаев, 1841. in folio. 26 л. карт и XVI л. береговых видов.

Мурзакевич.

59. Латышев Л. Основание арифметики для употребления в Черноморской штурманской роте. Составил Л. Латышев. Изд. второе, несколько измененное против первого. Часть вторая. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1844. 280 с. 8°.

Петров, 783.

60—63. Джемс Д. История Великобританского флота, от времен французской революции по Новаринское сражение. Изданное капитаном Чомвером / Пер. с англ. лейтенанта Шестакова. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического депо, 1845. Т. 3. — XIII, 357 с., портрет. черт.

Так само. — Т. 4. — VIII, 388 с., портрет, черт.

Так само. — Т. 5. — VIII, 392 с., портрет, черт.

Так само. — Т. 6. — VIII, 338 с., портрет, черт.

Гаврилов.

64. Knorre K. Gutachten uber das Werk des Herrn Prof. Dr sawitsch: Приложение практической астрономии к географическому определению мест, abgegeben auf Verlangen der Kaiserlichen Academie der Wissenschaften zu st. Petersburg. — Nicolajew. — Отд. оттиск. — 1846. — 36 с.

Пінігін, Ераль, 59.

65. Замечания о выделке якорей и цепных канатов. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1849. 64 с., 11 л. черт.

Музей книги і друкарства України.

66. Бригер Г. Стихотворения Григория Бригера. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического депо, 1850. 44 с. 8°.

Петров, 136.

67. Правила для Севастопольской морской офицерской библиотеки. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1850. — 29 с.

Гаврилов.

68. Лоция Черного моря. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1851. [1], XII, XX, 476 с.

Петров, 817.

69. Лоция Черного моря. Створы Севастопольской бухты. Прибавление к Лоции Черного моря. — Николаев, Тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1851. [2], 1 вкл. л. карт.

Петров, 818.

70. Описание маяков и знаков Черного и Азовского морей. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1851. IV, 84 с., ил., карта, 29 с.

Гаврилов.

71. Руководство к употреблению таблиц расписаний на военных судах. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1852. 53 с.

Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирява.

72. Сухомлин А. Лоция Азовского моря и Керчь-Еникальского пролива. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1854. IV, 96 с., карта.

Гаврилов.

73. Прибавление к лоциям Средиземного и Адриатического морей, и греческого архипелага. — Николаев,

тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1854. IV, 35 с., карта.

Гаврилов.

74. Кнорре К. Х. Лекции практической астрономии, читанные в Черноморской штурманской роте. Вып. 1. Интерполяция. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1855. 34 с.

Петров, 675.

75. Афанасьев Д. Путеводитель по Севастополю, его бастионам и окрестностям, изданный с целью благотворения на его развалинах. Д. Афанасьев. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1857. 50 с. 8°.

Петров, 82.

76. Нори. Лоция Немецкого моря, заключающая полное и точное описание различных каналов от мыса Нор до Орфорднесса, с объяснением входов во все заливы, гавани и рейды на восточных берегах Англии и Шотландии — от Доуна до Шотландских островов; и на берегах Франции, Нидерландов, Германии и части Норвегии — от Кале до Скау, Христиани, Бергена и Дронгтейма. Составлена гидрографом Нори. Перевод с англ. — Николаев, тип. Черноморского Гидрографического Депо, 1857. VIII, 656.

Музей книги і друкарства України.

77. Чертежи гребных судов с их парусностью. — Николаев, литография при Черноморском Гидрографическом Депо, 1859. [8] с., 145 л. черт. 4°.

Петров, 1938.

Примітка: Під бібліографічними даними кожного видання вказано джерело інформації про нього та позицію або місце його зберігання.

Частина друкованої продукції, що була видана у Миколаєві, звичайно, зникла назавжди, бо ж минуло майже два століття. У світлі викладеного важливого значення набуває виявлення книг і брошур, які дійшли до сьогодні. Нині досліджено фонди найбільших книгозбірень Києва. Так, у зібраннях Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського зберігаються видання, які займають у наведеному Списку такі позиції: 1, 7, 8, 9, 10, 38 (3 пр.), 39, 40. У фондах Національної історичної бібліотеки України — поз. 8. У фондах Музею книги і друкарства України — поз. 8, 56 (2 пр.), 57, 68, 69, 76. Разом 18 примірників книг.

У процесі вивчення перебувають видання, що зберігаються у книгозбірнях Миколаєва. У фондах Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирява виявили 8 книг. У наведеному Списку вони стоять на таких позиціях: 26, 68, 72, 50, 53, 60, 56, 57. Справжньою скарбницею видань Миколаївської громадянської друкарні, є Миколаївський обласний краєзнавчий музей. Згідно з Каталогом І. Гаврилова, старшого наукового співробітника Музею [1], тут зберігається 18 книг і брошур. Вони стоять у нашому Списку на 17, 48, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 60—63, 67, 68, 70, 72, 73 і 74 позиціях.

Як відомо, друкарня в Миколаєві була створена для втілення в життя планів Черноморського адміралтейства, зокрема для друкування книг із морської справи. Окрілений цією інформацією, автор опрацював Каталоги рідкісних видань обласних наукових бібліотек Причорноморських міст — Одеси [11] і Херсона [5]. На жаль, жодного видання з досліджуваного питання в названих бібліотеках не було виявлено. Однак із мережі Інтернету стало відомо про книгу С. Боброва (поз. 1), що зберігається у фондах Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка.

Отже, кількість відомих на сьогодні примірників книг, що були надруковані у Миколаєві впродовж 1798—1860 рр. і які перебувають на зберіганні у державних книгозбірнях Києва, Миколаєва і Харкова становить 45 одиниць. Загальна ж кількість миколаївських видань займає 77 позицій.

Список використаної літератури

1. *Гаврилов И. В.* Книги и брошюры, изданные в г. Николаеве (1789—1917 гг.). Каталог музейной коллекции. — Николаев, 1996. — 48 с. — Машинопис.
2. *Гулько Л.* Миколаївська гражданська друкарня / Л. П. Рябцева. — Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2014. — 244 с.
3. *Книги гражданського друку, видані на Україні. XVIII — перша половина XIX століття.* Каталог // Склад С. О. Петров. — Харків : Ред.-вид. відділ Книжкової палати УРСР, 1971. — 300 с.
4. *Книга і друкарство на Україні.* За ред. чл.-кор. АН УРСР, професора П. М. Попова. — Київ : Наукова думка, 1964. — 316 с.
5. *Книги гражданського друку 1753—1860 / Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького.* Склала Л. М. Андрієнко. — Херсон, 1996. — 28 с.
6. *Мурзакевич Н.* Атлас Черного моря // Записки Одесского общества истории и древностей. Т. II. — Одесса, 1850, с. 722—725.
7. *Несколько слов об однодворце-писателе Петре Михайловиче Захарыне // Отечественные записки.* Ч. 13. — Санкт-Петербург : тип. В. Плавильщикова, 1803. — С. 81—98.
8. *Опыт исторического словаря о российских писателях // Собрал Николай Новиков.* — В 5 кн. — Санкт-Петербург, 1772. — Москва : Книга, 1987.
9. *Пинигин Г. И.* Династия астрономов Кнорре / Г. И. Пинигин, С. Ф. Эраль. — Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2009. — 144 с.
10. *Семенников В.* Литературная и книгопечатная деятельность в провинции в конце XVIII-го и в начале XIX-го веков // Русский библиофил. Иллюстрированный вестник для собирателей книг и гравюр. — Санкт-Петербург : тип. "Сиріус". — № 8. Декабрь 1911 г.
11. *Українська книга в фондах Одеської державної наукової бібліотеки ім. О. М. Горького 1574—1923 рр.* Каталог. — Вип. 1—6. — Одеса, 1991—2012.

Исследуется печатная продукция Николаевской гражданской типографии, также места, где хранятся книги, их названия и количество экземпляров. Представленный в статье список литературы на сегодня является наиболее полным.

The printed matter of the Mykolayiv civil printing press is exploring in this article. The author gives the storing place of the revealed books, their titles and the number of copies. Submitted bibliography is the most comprehensive one for today.

Надійшла до редакції 1 лютого 2015 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 027.7:[655.411:004.738.5](477)

Тетяна Колесникова,
кандидат наук
із соціальних комунікацій,
директор
НТБ Дніпропетровського
національного університету
залізничного транспорту

Алла Миргородська,
науковий співробітник
НТБ Дніпропетровського
національного університету
залізничного транспорту

Науково-видавнича модель "Library Publishing" в університетських бібліотеках України та світу

У дослідженні доведено можливість і необхідність широкого впровадження в бібліотеках ВНЗ України моделі "Бібліотечне видавництво" ("Library Publishing"), котра фокусується на наукових електронних журналах відкритого доступу, доповнюючи традиційну друковану академічну пресу. В Україні переага реалізації моделі "Library Publishing" розглянуто на прикладі бібліотечної науково-видавничої служби науково-технічної бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна.

Ключові слова: модель "Бібліотечне видавництво", бібліотечні видавничі сервіси, університетські бібліотеки, електронні журнали, відкритий доступ.

Актуальність. Сьогодні цифрові моделі наукових комунікацій, в яких акумулюється та поширюється знання й відбувається обмін інформацією, характеризуються новими видами формального і неформального спілкування. Вчені представляють та обговорюють результати досліджень на онлайн-симпозіумах, телеконференціях, вебінарах, в соціальних мережах, блогах, на особистих сайтах тощо. Тиражування документальної наукової інформації відбувається за допомогою електронних журналів, репозитаріїв (інституційних і тематичних), електронних бібліотек, служб обміну файлами. Науковці зазначають, що саме університетські бібліотеки зазвичай є ініціаторами та організаторами запровадження цифрових технологій [1—4; 6—9; 11—14; 16—17; 19—20].

Сьогоднішній етап в еволюції бібліотечних систем — це розвиток книгозбірні як інформаційного центру, як полюсу інформаційної діяльності ВНЗ. Це означає, що будь-яке питання, котре стосується документованого знання та

визначене спільнотою закладу як таке, що вимагає активної участі та підтримки з боку бібліотеки, має увійти до сфери її послуг. Підкреслюючи цю тезу, вчені зазначають, що розвиток онлайн-навчання, зміна освітніх програм, інтенсифікація цифрових моделей наукової комунікації (e-science, e-research, e-learning) вимагають від університетських книгозбірень або активної участі, або відходу на периферію інформаційної діяльності [17; 20].

Приймаючи виклики суспільства знань, ці установи трансформують власні структури й функції, запроваджують нові напрями бібліотечного виробництва й сервісу. Деякі з них в Україні й досі є малодослідженими. Це, наприклад, реалізація науковими бібліотеками електронно-наукової моделі "Бібліотечне видавництво" ("Library Publishing") і надання видавничих послуг (Library Publishing Services).

Мета дослідження — довести можливість і потребу широкого впровадження моделі "Бібліотечне видавництво" ("Library Publishing") у книгозбірнях ВНЗ України.